

Rīgā, 2024.gada 27. martā
Nr. 11/2024

Finanšu ministrijai
pasts@fm.gov.lv

Klimata un enerģētikas ministrijai
pasts@kem.gov.lv

Par Ilgtspējas informācijas atklāšanas likumu

Ārvalstu investoru padome Latvijā (turpmāk – FICIL) ir iepazinusies ar atjaunināto likumprojekta “Ilgtspējas informācijas atklāšanas likums”¹ (23-TA-3235) (turpmāk – Likumprojekts) redakciju. FICIL turpina kopumā atbalstīt Likumprojektu un uzskata to par svarīgu iniciatīvu, kas nodrošinātu Latvijas virzību uz ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanu. Tomēr, neskatoties uz minēto, **FICIL turpina uzturēt spēkā šādu iebildumu** (tā kā iebildums attiecas uz Likumprojektā nepieciešamu, bet neiekļautu regulējumu, iebildumu nav iespējams izteikt pie konkrēta Likumprojekta panta):

Likumprojekts nesatur ziņas par valsts pārvaldes iestādi vai citu risinājumu uzraudzības īstenošanai pār ilgtspējas ziņošanas pienākuma izpildi un ziņojumos iekļautās informācijas ticamību. FICIL novērtē, ka Likumprojekta anotācija ir papildināta ar norādi, ka sūdzības par nepatiesu informāciju vides jautājumos būtu iesniedzamas Valsts vides dienestā, bet sūdzības par nepatiesu informāciju darbinieku jautājumos – Valsts darba inspekcijai.

Tomēr minētā norāde anotācijā nav pietiekama, lai preventīvi un efektīvi pārvaldītu riskus, kas ir saistīti ar zaļmaldināšanu. FICIL apzinās, ka šāda risinājuma ieviešanu neprasa Grāmatvedības direktīva. Tomēr FICIL aicina atkāpties no tik formālas pieejas Likumprojekta izstrādē. FICIL ieskatā, Likumprojekts būtu jāievieš pēc būtības, ne tikai, lai Latvijā formāli transponētu Eiropas Komisijas direktīvu. Likumprojektam ir jātop, apzinoties, ka tā mērķis ir ilgtspējas ziņošanas prakses ieviešana Latvijā, kas ir nepieciešama uzņēmējdarbības videi un patērētājiem Latvijā. Ir jāizveido sistēma, kas tirgus dalībniekos un patērētājos rada uzticēšanos un pašātvību.

Ilgtspējas ziņošana nav asociējama tikai ar to uzņēmumu, kuram ir noteikts pienākums sagatavot ilgtspējas ziņojumu. Tā ir asociējama un tai piemērojams regulējums ir izstrādājams tādējādi, ka tas attiecas un uzliek pienācīgu atbildības nastu visiem tiem uzņēmumiem, kuriem kā piegādes ķēdē ietilpstošiem uzņēmumiem ir pienākums sniegt ziņas par savu darbību Likumprojekta subjektam.

Piemēram, zaļmaldināšana var izrietēt no nepatiesas / nepilnīgas informācijas, kas iesniegta Likumprojekta subjektam. Paļaujoties uz to, Likumprojekta subjekts un zvērināts revidents šo informāciju iekļauj ilgtspējas ziņojumā, tādējādi radot un apstiprinot zaļmaldināšanu saturošu ilgtspējas ziņojumu. Tāpat zaļmaldināšana var izrietēt no nepatiesas / nepilnīgas informācijas,

¹ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/0fec68d8-1fc8-4f9e-befe-c79abc35d123

ko Likumprojekta subjekts par sevi (saviem koncerna un grupas uzņēmumiem) sniedz zvērinātam revidentam, kurš tādējādi apstiprina zaļmaldināšanu saturošu ilgtspējas ziņojumu.

Lai kāds būtu zaļmaldināšanu saturošu datu un ziņu nonākšanai ilgtspējas ziņojumā, ir jābūt atbildības instrumentārijam, kas preventīvi attur uzņēmumus no nepatiesu vai nepilnīgu ziņu sniegšanas par sevi Likumprojekta subjektam vai Likumprojekta subjektu no nepatiesu vai nepilnīgu ziņu sniegšanas par sevi. Šāda kontrole un uzraudzības īstenošana nevar ietilpt zvērināta revidenta kompetencē, jo zvērinātam revidentam nav nekādu līgumtiesisku attiecību ar Likumprojekta subjekta piegādes ķēdē ietilpstošiem uzņēmumiem. Tāpat zvērinātam revidentam uz zaļmaldinošu ziņu konstatēšanas brīdi var vairs nebūt nekādu līgumtiesisku attiecību ar Likumprojekta subjektu.

Neiestrādājot Likumprojektā preventīvus risinājumus un nenosakot efektīvu uzraudzības mehānismu pār zaļmaldināšanas gadījumiem, ilgtspējas ziņošanas kā uz konkrētu mērķi un ieguvumu patērētājiem un tirgus videi kopumā radošas sistēmas īstenošana praksē tiek padarīta pilnībā atkarīga no katra ilgtspējas ziņojuma sagatavotāja godaprāta un labās gribas. Ne trešajām personām, ne sadarbības partneriem vai patērētājiem nav noteikta konkrēta kompetenta iestāde, kurā vērsties ar sūdzībām par pārkāpumiem un nepatiesām ziņām, kas, iespējams, iekļautas ilgtspējas ziņojumos.

Tāpat nevienai valsts pārvaldes iestādei (arī anotācijā minētajam Valsts vides dienestam un Valsts darba inspekcijai) normatīvajos aktos nav noteikta kompetence vērtēt ilgtspējas ziņojumos iekļautas, iespējams, nepatiesas ziņas un piemērot atbildību Likumprojekta subjektam vai tā piegādes ķēdē ietilpstošam uzņēmumam par nepatiesu / nepilnīgu ziņu sniegšanu.

Iespējams, ir jāveido viens kontaktpunkts sūdzību pieņemšanai, nodošanai piekritīgajām iestādēm izvērtēšanai un jautājuma izlemšanai par zaļmaldināšanas fakta konstatēšanu un, ja pamatoti, atbildības piemērošanu. Tāpat šāda lēmuma adresātiem ir jānodrošina iespēja pārsūdzēt un apstrīdēt administratīvo aktu.

Tā kā ilgtspējas ziņojumi būs publiski pieejami, tad no tajos iekļautās informācijas ziņas un datus savām vajadzībām iegūs virkne valsts pārvaldes iestāžu (Konkurences padome, Būvniecības valsts kontroles birojs, Valsts vides dienests, Veselības inspekcija, policija, prokuratūra u.tml.). Tāpat šīs ziņas izmantos visi Likumprojekta subjekti, sagatavojot tās savu ziņojumu sadaļas, kas attiecas uz tiem viņu sadarbības partneriem, kuriem arī ir pienākums šādus ziņojumus sagatavot. Jau pavisam tuvā nākotnē šos ziņojumus izmantos tie uzņēmumi, kuriem likums noteikts īstenot rūpības pienākumu (padziļinātu izpēti) par savu piegādes ķēdi. Katram, kurš konstatētu nepatiesas ziņas par sevi cita uzņēmuma ilgtspējas ziņojumā, ir jābūt iespējai ar praktisku iedarbību iebilst pret šādu ziņu publiskošanu par sevi. Neieviešot Likumprojektā šos risinājumus, FICIL nevar saskaņot Likumprojektu. FICIL ir gatava atkārtoti tikties, lai skaidrotu vēstulē paustos komentārus un sadarboties, lai meklētu risinājumu un pilnveidotu Likumprojekta redakciju.

Ar cieņu,

Tatjana Guzņajeva
FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU